

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1930 kl. 1 e. m.

Sammansatt stats- och bankoutskotts utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under åttonde huvudtiteln, punkt 271, gjorda framställning angående anslag till bestridande av med ortnamnsundersökningarna i riket förenade kostnader jämte tre i ämnet väckta motioner.

I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkt 271 av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, bland annat, till bestridande av med ortnamnsundersökningarna i riket förenade kostnader för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 19,560 kronor att utgå i enlighet med vad departementschefen i statsrådsprotokollet angivit och med den närmare fördelning och enligt de villkor, Kungl. Maj:t må finna gott föreskriva.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till omförmälda statsrådsprotokoll, sid. 673—702.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har efter överenskommelse mellan statsutskottet och bankoutskottet behandlats av sammansatt utskott.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *K. G. Westman* m. fl., nr 194, och den andra inom andra kammaren av herr *E. Wigforss* m. fl., nr 216, i vilka motioner hemställts, att riksdagen, med avslag å punkt 271 av åttonde huvudtiteln i statsverkspropositionen i vad den rör organiserandet av ortnamnsundersökningen, måtte besluta att dels uttala, att ledningen av undersökningarna av svenska ortnamn organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med vad i motionerna förordats;

dels medgiva inrättandet åt professor Gustav Fredrik Jöran Sahlgren av en personlig professur i nordisk ortnamnsforskning vid Uppsala universitet,

med rätt att åtnjuta avlöning enligt bestämmelserna i kungörelsen den 6 juni 1925, nr 211, angående villkor och bestämmelser beträffande avlöningsförhållanden för professorer m. fl. vid universiteten i Uppsala och Lund samt karolinska mediko-kirurgiska institutet samt med uppdrag för Sahlgren att leda ortnamnsundersökningar och förestå ortnamnsarkivet samt vara ledamot av ortnamnskommittén och sekreterare för ortnamnsärenden,

dels ock en inom första kammaren av herr *K. G. Westman* m. fl. väckt motion, nr 195, vari hemställts, att riksdagen måtte under åttonde huvudtiteln till bestridande av med ortnamnsundersökningarna i riket förenade kostnader för budgetåret 1930/1931 bevilja ett extra anslag av 6,500 kronor.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras framställningar andragna skälen får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till motionerna.

Sedan gammalt hava i Sverige vetenskapliga undersökningar bedrivits beträffande våra olika *folkmål*. Sedermera har *ortnamnsforskningen* framträtt, och slutligen hava jämväl *folkminnesundersökningarna* kommit att intaga en betydelsefull plats i det vetenskapliga arbetet.

Även från statens sida har sedan åtskilliga år understöd i viss utsträckning lämnats här ifrågasvarande ändamål.

Vidare hava under senare år, från och med år 1926, understöd av lotterimedel för här ifrågasvarande forskningar blivit av Kungl. Maj:t beviljade till ganska avsevärda belopp.

Efter utförliga utredningar, för vilka närmare redogöres i propositionen nr 115 till 1929 års riksdag, föreslog Kungl. Maj:t i sagda proposition riksdagen att, bland annat,

dels medgiva, att ledningen av undersökningarna av svenska landsmål, ortnamn och folkminnen finge organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med vad i propositionen angivits, nämligen att såsom ledande organ för folktraditionsundersökningarna i riket skulle fungera tre nämnder, ortnamnsnämnden, folkmålsnämnden och folkminnesnämnden, vilkas medlemmar skulle tillsättas av Kungl. Maj:t på förslag av de arbetande institutionerna, samt en centralnämnd, utsedd av Kungl. Maj:t;

dels medgiva, att för ledningen av och arbetet vid folkmåls-, ortnamns- och folkminnesundersökningarna finge från och med den 1 juli 1929 inrättas följande personliga tjänster, vilkas innehavare skulle från allmänna indragningsstaten åtnjuta avlöning på sätt nedan sägs enligt bestämmelserna i gällande avlöningsreglemente för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen, nämligen:

för docenten, filosofie doktorn Anders Herman Geijer såsom ledare av folkmålsundersökningen, lönegraden B 30,

för docenten, filosofie doktorn Johan Alfred Götlind såsom medarbetare vid folkmålsundersökningen, lönegraden B 28,

för filosofie doktorn Lars Levander såsom medarbetare vid folkmålsundersökningen, lönegraden B 28,

för lektorn, filosofie doktorn Sven Julius Swenning såsom medarbetare vid folkmålsundersökningen och ledare av det sydsvenska undersökningsområdet, lönegraden B 30,

för docenten, filosofie doktorn Gustav Fredrik Jöran Sahlgren såsom ledare av ortnamnsundersökningen, lönegraden B 30,

för docenten, lektorn, filosofie doktorn Karl Hilding Celandér såsom ledare av folkminnesundersökningen, lönegraden B 30,

för docenten, filosofie doktorn Carl Wilhelm von Sydow såsom medarbetare vid folkminnesundersökningen, lönegraden B 28;

dels föreskriva, att nu nämnda personer skulle vara skyldiga att i tillämpliga delar underkasta sig ej mindre de i nyssberörda avlöningsreglemente stadgade villkoren och bestämmelserna, än även 1907 års lag angående civila tjänst innehavares rätt till pension jämte de i anslutning till samma lag i pensionshänseende utfärdade bestämmelserna för vissa tjänstemän vid statsdepartement och andra till den civila statsförvaltningen hörande verk;

dels till bestridande av ortnamnsnämndens kostnader för vissa i samband med ortnamnsforskningen stående vetenskapliga arbeten å allmänna indragningsstaten anvisa ett årligt belopp av 4,000 kronor att utgå under den tid, Sahlgren innehade sin ovan omförmälda personliga befattning;

dels ock till bestridande av ortnamnsnämndens kostnader för vissa namnregleringsärenden m. m. under åttonde huvudtiteln under rubrik M. Understöd åt vetenskap, vitterhet och konst m. m. för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 2,500 kronor att utgå enligt den fördelning och i enlighet med de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t kunde finna skäl föreskriva.

Över Kungl. Maj:ts ifrågasatt förslag och de med anledning härav väckta motionerna inhämtades av riksdagens vederbörande utskott i vederbörlig ordning yttranden dels från statskontoret, i vad gällde organisationsfrågan, dels ock från allmänna civilförvaltningens lönenämnd, i vad anginge de ifrågasatta tjänsternas placering i lönegrader och löneklasser.

I skrivelse den 1 juni 1929, nr 279, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående organisation av undersökningarna av svenska landsmål, ortnamn och folkminnen ävensom en i ämnet väckt motion, anförde riksdagen bland annat följande:

Ett utforskande av den gamla svenska, i traditionen ännu fortlevande allmogekulturen i dess olika yttringar är, såsom i statsrådsprotokollet framhållits, en nationell angelägenhet av betydande mått. I viss utsträckning har detta redan sedan länge blivit av statsmakterna behjärtat; såväl genom

anslag å riksstaten som genom beviljande av lotterimedel hava, särskilt under de senaste åren, betydande belopp kommit dessa forskningsarbeten tillgodo. Riksdagen har vidare genom sin skrivelse år 1919 hemställt om verkställandet av en allsidig utredning om organiserandet av insamlingen och utforskandet av den svenska allmogekulturen. Riksdagen är medveten om att det i här föreliggande fråga kan anses föreligga fara i dröjsmål och att det är hög tid, att åtgärder vidtagas för att stödja de pågående insamlingsarbetena och giva åt desamma en systematisk och målmedveten ledning.

Riksdagen kan emellertid, trots att riksdagen sålunda delar de synpunkter, som föranlett framläggandet för riksdagen av här föreliggande förslag, icke ansluta sig till detsamma. Trots den betydande nedskärning, som den av 1923 års sakkunniga, den s. k. folkminneskommittén, föreslagna organisationen undergått, förefaller det riksdagen, som om denna organisation ännu i Kungl. Maj:ts förslag bibehållits i en alltför vidlyftigt tilltagen form. Kostnaderna för de olika nämnderna hava visserligen nedbringats till ett minimum, då alla andra kostnader än resekostnads- och traktamentsersättningar borttagits. Men det förefaller dock riksdagen, som om det i vart fall borde göras till föremål för ytterligare prövning, huruvida icke organisationen skulle kunna ytterligare förenklas.

Kungl. Maj:t har vidare, i anslutning till 1928 års sakkunnigas, de s. k. folktraditionssakkunnigas förslag, föreslagit, att den för forskningsarbetena nödvändiga vetenskapliga ledningen skulle fast anställas och bekostas med statsmedel. Då ifrågakommande folktraditionsundersökningar vore av den natur, att de måste tänkas vara väsentligen slutförda inom en begränsad tid, har nu föreslagits, att de personer, åt vilka den vetenskapliga ledningen skulle anförtros, borde placeras å allmänna indragningsstaten. Härigenom skulle åt de förtjänta vetenskapsidkare, vilka av Kungl. Maj:t föreslagits i enlighet med de folktraditionssakkunnigas förslag, beredas önskvärd säkerhet i anställnings- och pensionsvillkor, på samma gång som man undveke de svårigheter, som bleve förenade med tjänsternas uppförande på ordinarie stat.

I en inom riksdagen väckt motion har framhållits, att det måste ingiva betänkligheter, att innehavarna av de olika befattningarna inom den tilltänkta organisationen de facto skola utses av riksdagen. Det kan, framhålls det i motionen, under dessa förhållanden svårligen sägas råda full visshet därom, att just de föreslagna personerna äro de enda, som därvid rättvisligen böra komma under övervägande.

Statskontoret har i sitt i ärendet avgivna utlåtande framhållit, att för fall sådana som det nu förevarande snarare brukade vidtagas anordningen med inrättande av tjänster å extra stat, men att några större betänkligheter knappast borde möta mot vidtagande av den föreslagna anordningen.

Riksdagen kan icke undgå att dela de betänkligheter, som framförts mot förslaget att uppföra de vetenskapliga ledarbefattningarna på allmänna indragningsstaten. En anordning av detta slag har, som jämväl statskontoret framhållit, huvudsakligen kommit till användning endast när det gällt att vid en statsinstitution binda en arbetskraft, som dokumenterat sig såsom utomordentligt skicklig på ett visst verksamhetsområde, vilket annars ej ansetts böra få särskild företrädare vid institutionen i fråga.

Riksdagen vill ingalunda förneka önskvärdheten av att befattningarna som ledare av undersökningarna gives en fastare karaktär, så att de för

sagda befattningar lämpligaste personerna må finna det fördelaktigt att åtaga sig befattningarna och kvarstå vid desamma, så länge undersökningarna pågå. Av vikt är vidare, att dessa befattningar icke gives sådan karaktär, att de komma att kvarbliva efter den tid — 15 à 20 år — som beräknats för undersökningarnas slutförande. Med hänsyn till vad nyss anförts finner riksdagen det dock vara önskvärt, att en förnyad undersökning vidtages beträffande möjligheterna av att på ett annat sätt än av Kungl. Maj:t föreslagits skapa den önskvärda tryggheten för de erforderliga befattningshavarna. I samband härmed torde jämväl till förnyad prövning böra upptagas frågan, huruvida ett så stort antal befattningar, som av Kungl. Maj:t nu föreslagits, är oundgängligen erforderligt för ledningen av insamlingsarbetena och för det insamlade materialets nödortftiga bearbetning under insamlingstiden.

Vad så slutligen själva undersökningsarbetet beträffar, hava 1928 års sakkunniga förutsatt, att detsamma, liksom under senare år varit fallet, jämväl i fortsättningen skulle bekostas med lotterimedel. Den sammanlagda årliga summa, som härtill krävdes, skulle — enligt uppgifter från respektive undersökningscentraler — belöpa sig till 342,000 kronor. Departementschefen håller före, att det för närvarande varken är möjligt eller lämpligt att framlägga en mera detaljerad plan beträffande dessa medel, utan det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att framdeles efter årliga framställningar av vederbörande institutioner besluta om anvisande av lotterimedel till de olika ändamålen.

Riksdagen kan icke finna annat än att de krav, som från de olika undersökningscentralernas sida framställts för här ifrågavarande ändamål, äro synnerligen vittgående. Det synes, som om, innan riksdagen går in för att skapa större fasthet i ledningen och organisationen av insamlingsarbetena, om möjligt någon närmare utredning borde ske beträffande de kostnader, som själva undersöknings- och fältarbetena komma att draga.

Med hänsyn till vad sålunda anförts har riksdagen icke funnit sig kunna bifalla Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag.

Däremot är det enligt riksdagens mening önskvärt, att en förnyad utredning om organiserandet av här ifrågavarande undersökningar med det snaraste kommer till stånd.

Riksdagen vill alltså hos Kungl. Maj:t hemställa om verkställandet av en dylik utredning. Då, såsom förut påpekats, här ifrågavarande insamlingsarbeten äro av brådskande natur, torde det vara att hoppas, att det skall bliva möjligt att framlägga på denna utredning grundat förslag redan för 1930 års riksdag.

I ovanberörda motion har hemställts, bland annat, att riksdagen måtte i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptaga anslag under enahanda rubriker och till samma belopp som för innevarande år utgått till de olika ändamål, som i propositionen nr 115 omförmålas.

Riksdagen har beslutat att, med bifall till sagda motion, för budgetåret 1929/1930 för ovannämnda ändamål bevilja anslag med enahanda belopp som under innevarande budgetår.

Riksdagen slutade med att

dels anmäla, att riksdagen avslagit Kungl. Maj:ts proposition nr 115,

dels hemställa, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa förnyad utredning angående organisationen av undersökningarna av svenska landsmål, ortnamn

och folkminnen ävensom att på denna utredning grundat förslag om möjligt måtte föreläggas 1930 års riksdag,

dels ock anmäla, att riksdagen under åttonde huvudtiteln för budgetåret 1929/1930 för här ifrågavarande ändamål beviljat anslag med enahanda belopp som under budgetåret 1928/1929.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till filosofiska fakultetens vid universitetet i Uppsala humanistiska sektion ingiven framställning har nu ornamnskommittén hemställt,

att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva, att vid Uppsala universitet må från och med den 1 juli 1930 inrättas en personlig professur för docenten Sahlgren i ämnet nordisk ornamnsforskning, med uppdrag för honom att idka vetenskaplig forskning och meddela undervisning i sitt ämne och i samband därmed förestå svenska ornamnsarkivet och leda ornamnsundersökningar i riket, samt — under förutsättning av riksdagens bifall till denna framställning —

att anslag till sekreterararvode m. m. under budgetåret 1930/1931 måtte beredas kommittén med ett belopp av 4,000 kronor.

I händelse denna framställning skulle lämnas utan bifall, har kommittén hemställt om anslag för sistnämnda ändamål med oförändrat belopp eller 8,000 kronor.

I skrivelse den 14 september 1929 har vidare centralstyrelsen för landsmålsföreningarna i Lund — för den händelse något förslag till omorganisation av landsmålsforskningen icke skulle komma att föreläggas 1930 års riksdag — hemställt om proposition till sagda riksdag om ett anslag å extra stat för budgetåret 1930/1931 å 6,000 kronor till systematisk undersökning och bearbetning av sydsvenska folkmål, att utgå på de närmare villkor, som Kungl. Maj:t funne för gott att bestämma.

Departementschefen har till en början anfört, att de skäl, som förledet år föranledde honom att förorda framläggandet för riksdagen av förslag i här förevarande ämne, i allt väsentligt kvarstode orubbade.

Departementschefen har vidare framhållit, att han vid den förnyade prövning, han underkastat hithörande spörsmål, alltmer stärkts i den uppfattningen, att den organisationsplan, som framlagts för 1929 års riksdag, i sina grunddrag vore den, som mest lämpade sig för de här förhandenvarande, exceptionella förhållandena. Undersökningsarbetet hade härigenom kunnat beredas på en gång stadga och smidighet, den erforderliga staben av vetenskapsmän hade kunnat få trygghet i anställningsvillkor m. m. och på samma gång hade arbetets karaktär av något i tiden bestämt avgränsat blivit tillräckligt framhävd.

Med hänsyn till de erinringar, som av riksdagen gjorts mot detta förslag, hade departementschefen emellertid ansett sig böra söka nå fram till

en annan lösning, med vilken han sökt tillgodose de av riksdagen i dess skrivelse framställda önskemålen.

Departementschefen har till en början erinrat därom, att det för 1929 års riksdag framlagda förslaget omfattade såväl folkmåls- och ortnamns- som även folkminnesundersökningarna. Han hade därvid framhållit, att de områden, där den vetenskapliga forskningen nått längst och där en längre erfarenhet kunde tjäna till ledning, vore de, som hänförde sig till folkmåls- och ortnamnsforskningen. Folkminnesforskningen i inskränkt mening vore till tiden den yngsta av dessa grenar. Meningarna angående den lämpligaste organisationen av denna sistnämnda undersökningsgren hade gått mycket i sär, och departementschefen ville ej förneka, att det vore förenat med rätt stora vanskligheter att söka vinna för densamma en fastare organisation, då erfarenheten icke härvid kunde lämna det stöd, som vore erforderligt. Departementschefen hade därför kommit till den uppfattningen, att det torde för närvarande framstå såsom angelägnast att söka bereda ett verksamt stöd åt dialekt- och ortnamnsundersökningarnas ledning och att man kunde låta anstå med frågan om folkminnesundersökningarna i avvaktan på att inom de sistnämnda småningom framväxte mera fasta former av beskaffenhet att sedermera kunna erhålla statsmakternas stöd.

Departementschefen har härefter framhållit, att riksdagens erinringar och önskemål om ytterligare utredningar hänförde sig huvudsakligen till följande punkter: 1) huruvida den 1929 föreslagna organisationen skulle kunna ytterligare förenklas; 2) huruvida det vore möjligt att på annat än i propositionen till 1929 års riksdag föreslaget sätt skapa den önskvärda tryggheten åt de för ifrågavarande undersökningar erforderliga befattningshavarna; 3) huruvida ett så stort antal befattningshavare, som av Kungl. Maj:t då föreslagits, vore oundgängligen erforderligt för ledningen av insamlingsarbetena och för det insamlade materialets nödtorftiga bearbetning under insamlingstiden; 4) de kostnader, som själva undersöknings- och fältarbetena kunde beräknas komma att draga.

Departementschefen har upptagit var och en av dessa punkter till omprövning och framlagt de förnyade förslag, till vilka han efter ett ytterligare övervägande av dessa frågor kommit.

Den första punkten avser en förenkling av den administrativa organisationen. Departementschefen finner en sådan vara möjlig och har i sådant avseende förordat, att man nu skulle bortse från de år 1929 ifrågasatta nämnderna, folkmålsnämnden, ortnamnsnämnden och centralnämnden. Även om dessa nämnder skulle vara ägnade att bliva högst nyttiga organ för en systematisk ledning av ifrågavarande undersökningar, ansåge departementschefen, att de icke vore oundgängligen nödvändiga, utan att man tillsvidare torde kunna tillgodose behovet av gemensam ledning förmedelst redan förefintliga institutioner, nämligen landsmålsarkivet i Uppsala, landsmålsföreningarnas centralstyrelse i Lund och ortnamnskommittén.

Några särskilda administrationskostnader för ledningen av folkmålsundersökningen skulle sålunda icke erfordras, då departementschefen förutsatte, att samarbetet mellan institutionerna i Uppsala och Lund kunde uppehållas tillsvidare på sätt hittills skett. Beträffande ledningen av ortnamnsundersökningarna hade denna hittills utövats av ortnamnskommittén, vilken tillika för närvarande hade sig ålagda uppgifter som administrativt organ för namnregleringsärenden. Härutinnan ville departementschefen icke förordna någon ändring. Emellertid ville departementschefen framhålla det enligt hans mening oegentliga, att denna kommitté, vilken till sin natur vore av en mera permanent beskaffenhet, skulle, såsom benämnd kommitté, få sina kostnader täckta förmedelst det för kommittéer av en helt annan beskaffenhet avsedda anslaget under åttonde huvudtiteln till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Departementschefen förordar, att ortnamnskommittén såsom sådan bibehålles, eventuellt under namn av ortnamnskommissionen eller ortnamnsnämnden, men att dess ekonomiska förhållanden regleras på annat sätt.

Den andra punkten, i vilken riksdagen framhöll önskvärdheten av en ytterligare utredning, avsåg, anför departementschefen vidare, möjligheterna av att på annat sätt än Kungl. Maj:t 1929 föreslagit — d. v. s. genom uppförande av tjänster å allmänna indragningsstaten — skapa den önskvärda tryggheten för de erforderliga befattningshavarna. Departementschefen hade i detta avseende övertvägt de olika alternativ, som kunde befinnas tänkbara, och ehuru han härvid nödgats vidhålla det principiellt riktiga i den uppfattning, som låg till grund för förslaget 1929, hade han dock ansett det vara möjligt att finna en antagbar lösning på ett annat sätt, om också härvid den erforderliga tryggheten för vederbörande befattningshavare, särskilt i avseende å den egna pensioneringen, icke bleve i samma grad tillgodosedd. Departementschefen har därför förordat den utväg, som statskontoret i sitt till 1929 års riksdag avgivna utlåtande angivit, nämligen att de erforderliga tjänsterna uppfördes å extra stat. I detta fall torde, anför departementschefen, lönerna böra utgå i enlighet med bestämmelserna i 33 § i kungörelsen den 26 juni 1925, nr 356, med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen. Innehavare av sådan befattning ägde åtnjuta lön enligt löneklass, som vore närmast lägre än den, som skulle hava gällt, därest vederbörande varit innehavare av ordinarie tjänst inom ifrågavarande lönegrad. Tillika föreskrevs här, att för befattningshavare, om vilken i nämnda paragraf vore fråga, skulle i övrigt i tillämpliga delar gälla de stadganden, som för ordinarie tjänstemän inom motsvarande lönegrader meddelats i avlöningsreglementet jämte till reglementet hörande tillämpnings- och tilläggsbestämmelser.

Befattningshavare, som erhöle sin avlöning enligt nu angivna bestämmelser, vore sålunda i allt väsentligt — dock med undantag för rätten till

egen pension — likställda med ordinarie befattningshavare under den tid anställningen varade. Vad frånvaron av rätt till pension beträffade vore detta visserligen en stor olägenhet. Emellertid ansåge departementschefen sig böra erinra om att frågan om pensionering av icke-ordinarie befattningshavare sedan länge stått på dagordningen och väl inom en icke alltför långt avlägsen framtid också torde komma att nå sin lösning. Skulle emellertid för någon av här ifrågavarande befattningshavare frågan om pension redan dessförinnan bliva aktuell, ansåge departementschefen sig kunna utgå från att Kungl. Maj:t och riksdagen — såsom redan skett i talrika fall beträffande icke-ordinarie befattningshavare i statens tjänst — komme att åt honom bevilja särskild pension.

Befattningarna torde, anför departementschefen vidare, böra ledigförklaras och sökas på sedvanligt sätt; som lämplig mellaninstans torde humanistiska sektionerna vid universiteten i Uppsala och Lund kunna tjäna. Sedan jämväl kanslern för rikets universitet yttrat sig i ärendet, torde meddelandet av förordnande böra ankomma på Kungl. Maj:t. Därest denna tillsättningsprocedur komme att taga längre tid i anspråk, syntes hinder icke möta för Kungl. Maj:t att efter vederbörandes hörande från och med den 1 juli 1930 förordna om uppehållande av den eller de tjänster, där sådant kunde befinnas vara önskvärt, till dess att ovanberörda tillsättning ägt rum.

Departementschefen har härefter övergått till den tredje punkten, där riksdagen fann en ytterligare utredning önskvärd. Den avsåg, huruvida ett så stort antal befattningshavare, som 1929 föreslagits, vore oundgängligen nödvändigt för ledningen av insamlingsarbetena och för det insamlade materialets nödortfiga bearbetning under insamlingstiden.

Vad då ortnamnsforskningen beträffade, hade 1929 års förslag inneburit allenast inrättande av en befattning, i det Kungl. Maj:t då föreslagit en personlig tjänst i lönegraden B 30 åt docenten Sahlgren såsom ledare av ortnamnsundersökningen. Nu föreläge en framställning från ortnamnskommittén, vilken framställning tillstyrkts av de akademiska myndigheterna, om inrättandet av en personlig professur för Sahlgren. Hur önskvärt det än hade varit att för här ifrågavarande forskningsarbete kunna få bibehålla en vetenskapsman av Sahlgrens framstående och av alla sakkunniga betygade skicklighet, funne departementschefen sig dock icke kunna biträda denna framställning.

En ledare av ortnamnsundersökningarna torde dock alltjämt vara erforderlig, och departementschefen har förordnat, att en dylik befattning med uppdrag tillika att vara föreståndare för ortnamnsarkivet inrättas. I enlighet med vad tidigare framhållits borde innehavaren av denna befattning vara ledamot och sekreterare i ortnamnskommittén. För denna befattning syntes — i vart fall till en början — en placering i lönegraden B 28 vara lämpligen avvägd. Departementschefen funne det vara ofrånkomligt, att ortnamnsarkivet jämväl i fortsättningen bleve förlagt till Uppsala.

Härefter har departementschefen berört de övriga kostnader, som vid ett bifall till det nu framlagda begränsade organisationsförslaget vore erforderliga för ortnamnskommittén. Man syntes liksom i det tidigare förslaget böra räkna med ett belopp av 2,500 kronor för bestridande av de kostnader, vilka föranleddes av den befattning, som kommittén i dess egenskap av kameラル instans hade med namnregleringsärenden. Dessa kostnader hade hittills bestritts av åttonde huvudtitelns kommittéanslag. Departementschefen har nu förordnat, att detta belopp må inräknas i kostnaderna för ortnamnsundersökningen.

För expenser, häri även inberäknat kostnaderna för avslutandet av redogörelserna för ortnamnen i Älvsborgs och Värmlands län, torde man böra, liksom fallet var vid framläggande av 1929 års förslag, räkna med ett belopp av 4,000 kronor, varjämte ett belopp av likaledes 4,000 kronor torde bli erforderligt för vissa vetenskapliga arbeten m. m.

Den fjärde punkten, i fråga om vilken riksdagen begärde en utredning, avsåg de kostnader, som själva undersöknings- och fältarbetena kunde beräknas komma att draga. 1928 års folktraditionssakkunniga beräknade ett årligt belopp av 342,000 kronor att utgå av lotterimedel, vilket belopp avsåg ej endast ortnamns- och folkmålsundersökningarna utan även folkminnesundersökningarna. Säkerligen kunde, framhåller departementschefen, denna summa begränsas, men vid verkställda undersökningar hade det visat sig fullständigt uteslutet att kunna komma till några säkra beräkningsgrunder, givetvis på grund av de osäkra faktorer, som här vore för handen. Så mycket torde kunna sägas, att ju mer arbetet forcerades, desto större bleve kostnaderna, och att i samma mån insamlingsarbetena skedde i långsammare tempo, komme årskostnaderna att begränsas.

Att framlägga en detaljerad plan i detta hänseende torde, framhåller departementschefen, ej vara möjligt. Kostnaderna vore i största utsträckning beroende på omfattningen och arten av den arbetskraft, som vid varje särskilt tillfälle funnes att förfoga över. Departementschefen har i detta sammanhang framhållit, att deltagarna i fältarbetena i stor utsträckning utgjordes av frivilliga medarbetare, vilka mot ringa eller ofta ingen ersättning, endast av intresse för saken, ägnade mycken tid och arbete häråt.

Härtill komme vidare, att förefintligheten av tillgängliga lotterimedel och de härfpå från andra håll framställda kraven också alltid måste tagas i betraktande. För att om möjligt vinna någon utgångspunkt för kostnadsfrågans bedömande har departementschefen erinrat, att ortnamnskommittén under senare år erhållit 40,000 kronor om året. Detta belopp torde, framhåller departementschefen, vara att betrakta som ett nödvändigt minimum.

Vad så beträffade den tid, som ännu kunde vara erforderlig för insamlings- och undersökningsarbetenas bedrivande, torde givetvis även här vara omöjligt lämna några exakta uppgifter. Insamlingstiden stode, framhåller

departementschefen, i ett bestämt förhållande till härför tillgängliga medel. Departementschefen har erinrat, att man räknat med en tid av 15 å 20 år.

Härefter har departementschefen så slutligen övergått till en beräkning av de kostnader, som vid ett bifall till hans nu framlagda förslag skulle behöva upptagas å riksstaten.

Han har då först erinrat, att i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptagits ett anslag till ortnamnskommitténs sekreterare m. m. å 8,000 kronor.

Härtill komme ett belopp av omkring 2,500 kronor från anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga för kostnaderna för ortnamnskommitténs handläggning av namnregleringsärenden.

Vid ett bifall till förslaget skulle ledaren av ortnamnsundersökningarna, som skulle stationeras i Uppsala, erhålla avlöning enligt lönegraden B 28 i enlighet med bestämmelserna i 33 § av gällande avlöningsreglemente för icke-ordinarie befattningshavare. Kostnaderna härför å E-ort uppginge i lägsta löneklassen, den tjugusjunde, till 8,580 kronor. Härjämte torde man böra räkna med en särskild post för löneförhöjning. Departementschefen ansåge sig emellertid till en början endast behöva räkna med ett ålderstilllägg. Skulle det visa sig, att en blivande innehavare av här ifrågavarande befattning redan omedelbart efter befattningens tillträdan prövades berättigad att komma i åtnjutande av flera ålderstilllägg, torde härför erforderliga medel kunna tillfälligtvis bestridas ur de till expenser beräknade medlen. För ett kommande år torde emellertid i så fall anslaget böra höjas med erforderligt belopp. Första ålderstillägget i här ifrågavarande lönegrad uppginge till (9,060 — 8,580) 480 kronor, vilket belopp torde beräknas såsom en särskild post. Posterna för bestridande av kostnaderna för namnregleringsärenden och för expenser skulle, enligt vad tidigare framhållits, behöva beräknas till respektive 2,500 kronor och 4,000 kronor. Till vissa vetenskapliga arbeten m. m. torde beräknas 4,000 kronor. För ortnamnskommittén beräknades alltså såsom erforderligt sammanlagt 19,560 kronor.

Ifrågavarande summa, 19,560 kronor, utgjorde ett efter angivna beräkningsgrunder erhållet klumpanslag, som torde böra fördelas av Kungl. Maj:t efter i huvudsak berörda grunder, varvid Kungl. Maj:t skulle äga att i ovanstående poster, med undantag av den första, vidtaga den ökning eller minskning, som kunde visa sig vara av behovet påkallad, endast anslagets slutsumma icke överskredes.

Motionärerna hava upptagit ortnamnskommitténs ovanberörda framställning om en personlig professur för professor Jöran Sahlgren i nordisk ortnamnsforskning och därvid anfört bland annat följande: Sahlgren vore tydligen utan gensägelse den för uppdraget mest kompetente ortnamnsforskaren i landet och hans överlägsenhet vore så uppenbar och allmänt erkänd, att det t. o. m. vore sannolikt, att om den föreslagna professuren och ledarbefattningen ansloges till ansökan ledig, ingen sökande skulle anmäla sig

att med honom konkurrera. De tre närmast efter Sahlgren kompetenta, som enligt kommitténs mening möjligen kunde komma i fråga som ledare, torde knappast kunna förväntas komma att söka den av Kungl. Maj:t föreslagna befattningen på extra stat, ifall en sådan komme till stånd. De innehade redan nu eller hade utsikter att snart erhålla befattningar, som bjöde dem lika goda förmåner eller som bättre överensstämde med deras personliga läggning och intressen. Sahlgren ställde sig alltjämt till förfogande, under förutsättning att tjänsten erhöles den karaktär, som kommittén föreslagit. Han vore nu utnämnd till professor i nordiska språk i Lund, men det vore uppenbart, att han, på grund av arten av sin begåvning och inriktningen av sitt vetenskapliga arbete ända sedan studentåren, komme att göra den svenska vetenskapen ännu större tjänster såsom professor i ortnamnsforskning och ledare av ortnamnsundersökningarna vid arkivet i Uppsala. Och i detta arbete kunde han, såvitt nu kunde ses, icke ersättas av någon annan. Någon anmärkning mot förslaget med hänsyn till att det nu avsåge en universitetsprofessur, syntes motionärerna icke med fog kunna framställas. I kommitténs tidigare förslag hade likaledes ingått skyldighet att meddela instruktion och undervisning åt studenter vid universitetet, och under de gångna åren hade sådan undervisning i icke ringa utsträckning meddelats. Det vore tydligt, att undersökningsarbetet endast kunde vinna på, att ledaren i ställning som professor komme i närmare kontakt med de studerande både på det högre och lägre stadiet, vilka komme att delta i undersökningen. Avsevärda besparingar i undersökningskostnaderna kunde göras genom det arbete, som lärjungarna kostnadsfritt nedlade på seminarieuppgifter och avhandlingar. Att Sahlgrens vetenskapliga meriter till fullo motsvarade kraven på en personlig professur, syntes motionärerna heller icke lida något som helst tvivel. De fältarbeten, som alltfort skulle ledas av Sahlgren, ifall professuren tillsattes, bekostades sedan 1927 av lotterimedel. Ortnamnskommittén hade hittills varje år åtnjutit 40,000 kronor, vilka be-
lopp helt tagits i anspråk. För användningen av dessa anslag låge till grund en utförlig plan, som hade åtföljt kommitténs, av Kungl. Maj:t beviljade ansökan om lotterimedel 1927. Vad beträffade tiden för insamlingsarbetets avslutande erinrade motionärerna om vad som härom sagts i propositionen. Humanistiska sektionen vid universitetet i Uppsala hade framhållit, att även sedan själva insamlingsarbetet blivit väsentligen avslutat, återstode en så vidlyftig och betydelsefull bearbetning av materialet, att man med visshet kunde förutse, att den eventuella professorn därav komme att för sin återstående tjänstetid få full sysselsättning. Sahlgren vore nu 45 år gammal.

Det syntes motionärerna riktigt, att undersökningens ledare, såsom Kungl. Maj:t föreslagit, bleve ledamot av ortnamnskommittén och fungerade såsom dess sekreterare i ortnamnsärenden.

I ekonomiskt hänseende ställde sig kommitténs förslag billigare än det

som framlades i kungl. propositionen. Om Sahlgren utsåges till ledare, kunde det hittills utgående anslaget å 8,000 kronor på extra stat till sekreterararvoden, expenser etc. minskas med 4,000 kronor eller den del, som kunde beräknas falla på arbeten som utfördes av Sahlgren. Departementschefen framhöll det principiellt oriktiga i att kostnaderna för kommitténs handläggning av namnregleringsärenden, hittills cirka 2,000—3,000 kronor om året, alltfört komme att belasta åttonde huvudtitelns kommittéanslag. Om dessa utgifter uppfördes på extra stat och beräknades till samma belopp som i kungl. propositionen, tillkomme en post på 2,500 kronor. Vid bifall till ortnamnskommitténs, av motionärerna nu på nytt upptagna och för riksdagen framlagda förslag skulle, med ovannämnda modifikation, de årliga kostnaderna i riksstaten ställa sig på följande sätt:

till avlöning åt Jöran Sahlgren såsom professor vid Uppsala universitet i nordisk ortnamnsforskning, å allmänna indragningsstaten	kronor 12,000: —
» kostnader för kommitténs handläggning av namnregleringsärenden, å extra stat	» kronor 2,500: —
» expenser etc., å extra stat	» 4,000: —
	<hr/>
	Summa kronor 18,500: —

Kostnadsberäkningen för ortnamnskommittén i statsverkspropositionen slutade på 19,560 kronor.

Också i utförandet måste kommitténs förslag komma att draga lägre kostnader än Kungl. Maj:ts, då det vore otänkbart, att någon ny ledare, även om han vore jämgod med Sahlgren i skicklighet, skulle kunna genomföra undersökningsplanen på lika kort tid som Sahlgren, som för närvarande stode mitt upp i arbetet och vore fullt insatt i alla detaljer.

Enligt motionärernas åsikt vore alltså det av ortnamnskommittén framlagda och av universitetsmyndigheterna tillstyrkta förslaget till ortnamnsundersökningens ordnande på en gång det effektivaste och det billigaste. Det innebure all önskelig trygghet för verksamhetens ostörda och lyckliga fortgång. Ett bifall till departementschefens förslag måste däremot efter all sannolikhet medföra ett lamslående för lång tid framåt av ett betydelsefullt nationellt undersökningsarbete, som för närvarande av allt att döma och främst genom Sahlgrens medverkan befunne sig i en kraftig och synnerligen löftesrik utveckling.

Av flera skäl, för vilka närmare redogjorts i riksdagens skrivelse den 1 juni 1929, nr 279, fann sig 1929 års riksdag icke kunna bifalla det förslag till organisation av undersökningarna av svenska landsmål, ortnamn och folkminnen, som då av Kungl. Maj:t framlagts för riksdagen. I sin nämnda skrivelse hemställde emellertid riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa förnyad utredning angående organisationen av ifrågavarande under-

Utskottets
yttrande.

sökningar, ävensom att på denna utredning grundat förslag om möjligt måtte föreläggas 1930 års riksdag.

I fråga om folkminnesforskningen har departementschefen på i statsrådsprotokollet anförda skäl ansett, att med vidtagandet av åtgärder härutinnan borde tills vidare anstå. Beträffande ortnamns- och folkmålsundersökningarna föreligger däremot nu till riksdagens prövning ett nytt förslag, och har utskottet haft att behandla detta förslag i vad detsamma avser ortnamnsundersökningarna.

Utskottet finner sig helt kunna ansluta sig till den redan av 1929 års riksdag uttalade uppfattningen, att ett utforskande av den gamla svenska, i traditionen ännu fortlevande allmogekulturen i dess olika yttringar är en nationell angelägenhet av betydande mått. 1929 års riksdag uttalade vidare, att riksdagen vore medveten om att det i här förevarande fråga kunde anses föreligga fara i dröjsmål och att det vore hög tid, att åtgärder vidtoges för att stödja de pågående insamlingsarbetena och giva åt desamma en systematisk och målmedveten ledning. Jämväl till detta uttalande ansluter utskottet sig, och med hänsyn härtill finner utskottet det tillfredsställande, att åtgärder nu föreslagits för att, i viss utsträckning, möjliggöra ett förverkligande av de sålunda framställda önskemålen.

Vad till en början beträffar ledningen av ortnamnsundersökningarna har denna hittills utövats av ortnamnskommittén, vilken tillika för närvarande har sig ålagda uppgifter som administrativt organ för namnregleringsärenden. Härutinnan har departementschefen icke ansett någon ändring vara behövlig. Däremot har föreslagits, att kostnaderna för denna kommitté, vilka hittills bestritts från det under åttonde huvudtiteln uppförda anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, framdeles skulle bestridas med ett särskilt å riksstaten upptaget anslag, beräknat till 2,500 kronor. I samband härmed skulle ortnamnskommitténs benämning ändras till ortnamnskommissionen eller ortnamnsnämnden. Emot vad sålunda föreslagits har utskottet icke funnit något att erinra.

I fråga om ledningen av ortnamnsforskningen innebar Kungl. Maj:ts för 1929 års riksdag framlagda förslag, att en personlig tjänst i lönegraden B 30 skulle inrättas å allmänna indragningsstaten åt dåvarande docenten, numera professorn i nordiska språk vid universitetet i Lund J. Sahlgren. Av skäl, som närmare angåvos i riksdagens skrivelse den 1 juni 1929, nr 279, fann riksdagen sig ej kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag härom. Från ortnamnskommittén föreligger nu en av de akademiska myndigheterna förordad framställning om inrättandet av en personlig professur i ortnamnsforskning åt Sahlgren. Departementschefen har — under uttalande av det önskvärda i att man för här ifrågavarande forskningsarbete hade kunnat få bibehålla en vetenskapsman av Sahlgrens framstående och av alla sakkunniga betygade skicklighet — emellertid icke ansett sig kunna biträda denna framställning. Departementschefen har i stället förordad, att å extra

stat — med avlöning i lönegraden B 28 samt med tillämpning av 33 § i kungörelsen den 26 juni 1925, nr 356, med avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen — skulle uppföras en befattning som ledare av ortnamnsundersökningarna, ledamot och sekreterare i ortnamnskommittén och föreståndare för ortnamnsarkivet. I motionerna I:194 och II:216 har upptagits ortnamnskommitténs ovanberörda förslag, att en personlig professur skulle inrättas för Sahlgren.

Utskottet har visserligen av de i ärendet förebragta handlingarna funnit Sahlgrens skicklighet för den föreslagna befattningen väl styrkt. Utskottet finner sig emellertid icke kunna tillmötesgå motionärernas hemställan redan av den anledningen, att enligt utskottets mening — och i överensstämmelse med en praxis, som hittills så gott som undantagslöst blivit följd — en personlig professur torde böra inrättas efter förslag av Kungl. Maj:t och icke på grundvalen av ett motionsvis framställt förslag.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna placeringen av den ifrågasatta befattningen — i lönegraden B 28 — finner utskottet vid en jämförelse med de för docenter och lektorer nu utgående avlöningsförmånerna så avvägd, att det enligt utskottets uppfattning måste anses såsom mycket sannolikt, att en kompetent innehavare av befattningen skall kunna finnas. I vart fall finner utskottet anledning föreligga att försöka det av Kungl. Maj:t föreslagna tillvägagångssättet. Skulle de i motionerna uttalade farhågorna besannas, lär det få ankomma på Kungl. Maj:t och riksdagen att vidtaga de förnyade åtgärder, som då kunna befinnas erforderliga.

Genom tillämpning av 33 § i avlöningsreglementet för icke-ordinarie befattningshavare erhåller vidare den blivande innehavaren av den föreslagna befattningen de flesta av de förmåner, som tillkomma en ordinarie befattningshavare. Samtidigt understrykes härigenom, att det här endast är frågan om en tillfällig anordning, avseende den tid, som åtgår för insamlingsarbetena och den därmed sammanhängande bearbetningen av det insamlade materialet.

Jämväl med hänsyn till den ståndpunkt, som 1929 års riksdag intog mot Kungl. Maj:ts då framlagda förslag — vilket, i vad detsamma avsåg ortnamnsforskningens organiserande, i huvudsak var av samma innebörd som det nu motionsvis framlagda förslaget — finner sig utskottet icke kunna tillstyrka här förevarande motioner utan vill förorda Kungl. Maj:ts förslag i ämnet.

Vad Kungl. Maj:t i övrigt föreslagit beträffande organiserandet av ortnamnsundersökningarna och de härmed förenade kostnaderna har icke givit utskottet anledning till erinran.

I anslutning härtill samt till vad utskottet nyss förordat torde det i motionen I:195 framställda yrkandet, i vad detsamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, icke böra vinna riksdagens bifall.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å ovannämnda av herr *K. G. Westman* m. fl. samt herr *E. Wigforss* m. fl. väckta motioner (I:194 och 195 samt II:216), motionen I:195 i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, till bestridande av med ortnamnsundersökningarna i riket förenade kostnader för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 19,560 kronor att utgå i enlighet med vad departementschefen under punkt 271 i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 3 januari 1930 angivit och med den närmare fördelning och enligt de villkor, Kungl. Maj:t må finna gott föreskriva.

Stockholm den 5 maj 1930.

På sammansatta stats- och bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
 från statsutskottet: herrar *Bergqvist, Olof Olsson, Nilsson* i Gränebo, *Nilsson* i Bonarp, *Wigforss* och *Danielsson*;
 samt från bankoutskottet: herrar *C. E. Svensson, Lindgren, Pettersson* i Olovstorp och *Winkler*.

Reservation

av herrar *Olof Olsson, Nilsson* i Gränebo, *Wigforss, Danielsson* och *Pettersson* i Olovstorp, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Av flera — — — — — års riksdag.

I fråga — — — — — avser ortnamnsundersökningarna.

Utskottet finner — — — — — framställda önskemålen.

Vad till — — — — — att erinra.

I fråga — — — — — för Sahlgren.

Mot motionärernas förslag kan anföras, att det endast sällan förekommit, att en personlig professur inrättats på grundvalen av ett motionsvis framställt förslag. I här föreliggande fall synas emellertid enligt utskottets uppfattning sådana särskilda omständigheter föreligga, som göra ett undantag från en annars gällande regel befogat.

I fråga om professor Sahlgrens skicklighet för den föreslagna professuren råder ingen som helst meningsskiljaktighet, liksom icke heller därom, att han är den för ledningen av undersökningarna mest kompetente ortnamnsforskaren i landet. Både dessa undersökningar och den vetenskapliga forskningen synas sålunda bäst främjas genom motionärernas förslag. Sahlgren har visserligen såsom professor i nordiska språk vid Lunds universitet möjlighet att ägna någon del av sin tid åt ortnamnsforskningen. Men i likhet med motionärerna finner utskottet det uppenbart, att Sahlgren, på grund av arten av sin begåvning och inriktningen av sitt vetenskapliga arbete, kommer att göra den svenska vetenskapen större tjänster såsom professor i ortnamnsforskning och ledare av ortnamnsundersökningarna. Denna rent praktiska synpunkt på den föreliggande frågan har varit för utskottet i främsta rummet avgörande. De praktiska fördelarna av anordningen med Sahlgren såsom ledare av undersökningsarbetet belysas även därav, att med denna anordning bortfaller ett anslag på 4,000 kronor för särskilda vetenskapliga undersökningar. Dessa undersökningar komma att ingå som en del av det Sahlgren åliggande arbetet. Med avseende på den för ortnamnsundersökningarna erforderliga tidrymden vill utskottet framhålla, att, enligt vad humanistiska sektionen vid universitetet i Uppsala anført, det med visshet torde kunna förutses, att även sedan själva insamlingsarbetet blivit väsentligen avslutat, en vidlyftig och betydelsefull bearbetning av det insamlade materialet återstår och att den eventuelle professorn därav kommer att för sin återstående tjänstetid få full sysselsättning. Med hänsyn härtill synas inga olägenheter vara att befara därav, att man giver den blivande innehavaren av befattningen ordinarie anställning.

Vad slutligen beträffar frågans ekonomiska sida skulle ett bifall till motionärernas förslag medföra någon besparing för statsverket. Därest Sahlgren kunde förvärfvas för här ifrågavarande arbete, skulle, såsom nämnts, det av Kungl. Maj:t äskade anslaget å 4,000 kronor till vetenskapliga arbeten ej bliva erforderligt. Däremot skulle, i överensstämmelse med vad Kungl. Maj:t föreslagit, under åttonde huvudtiteln upptagas dels ett belopp å 2,500 kronor till kostnader för ortnamnsnämndens handläggning av namnregleringsärenden och dels ett belopp å 4,000 kronor till expenser m. m., vilka båda belopp lämpligen synas böra sammanföras till ett anslag. Den sammanlagda kostnaden vid ett bifall till motionärernas förslag skulle sålunda bliva 18,500 kronor mot 19,560 kronor enligt Kungl. Maj:ts förslag.

I anslutning till vad sålunda anförts har utskottet ansett sig böra förorda bifall till det i motionerna framlagda förslaget i vad detsamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag. I övrigt har Kungl. Maj:ts förslag icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag
samt med bifall till ovannämnda av herr K. G. Westman

m. fl. samt herr *E. Wigforss* m. fl. väckta motioner (I: 194 och 195 samt II: 216)

I. medgiva, att ledningen av undersökningarna av svenska ortnamn må organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med vad i Kungl. Maj:ts förslag och ovannämnda motioner förordats;

II: a) medgiva, att för professorn i nordiska språk vid universitetet i Lund, filosofie doktorn Gustav Fredrik Göran Sahlgren må vid universitetet i Uppsala från och med den 1 juli 1930 inrättas en personlig professur i nordisk ortnamnsforskning, med uppdrag för Sahlgren att leda ortnamnsundersökningar och förestå ortnamnsarkivet samt vara ledamot av ortnamnsnämnden och sekreterare för ortnamnsärenden ävensom med de åligganden i övrigt för Sahlgren, som av Kungl. Maj:t bestämmas,

b) föreskriva, att Sahlgren skall vara skyldig såväl att i tillämpliga delar underkasta sig de för universitetsprofessorer i allmänhet för åtnjutande av nu gällande avlöningsförmåner stadgade villkoren och bestämmelserna som ock att vid den ålder, då annan universitetsprofessor är skyldig avgå från sin tjänst, mot åtnjutande av pension, beräknad efter samma grunder, som stadgats beträffande övriga universitetsprofessorer, frånträda sin ifrågavarande professur,

c) bestämma, att Sahlgren skall såsom innehavare av den föreslagna professuren från allmänna indragningsstaten åtnjuta en avlöning av 12,000 kronor, därav 8,000 kronor lön och 4,000 kronor tjänstgöringspenningar, jämte efter fem års tjänstgöring ett ålderstillägg å lönen å 1,000 kronor, ävensom varda i pensionshänseende likställd med ordinarie universitetsprofessor och följaktligen vara underkastad bestämmelserna i 1907 års lag angående civila tjänstinneha- vares rätt till pension;

III. till bestridande av med ortnamnsundersökningarna i riket förenade kostnader för budgetåret 1930/1931 anvisa ett extra anslag av 6,500 kronor att utgå i enlighet med vad i det föregående angivits och med den närmare fördelning och enligt de villkor, Kungl. Maj:t må finna gott föreskriva.»
